

lan Filistinliler ve onların devamı olan yeni nesiller sanata yöneldiklerinde ülkelerinin hasreti ve zulme uğramışlıktan doğan öfkeleri sanatlarını besleyen önemli bir unsur olmuştu. Yirmi yaşında Belçika'ya göçen usta yönetmen Michel Khleifi, yirmi bir yaşında Hollanda'ya göçen Uluslararası Af Örgütü ödüllü "Paradise Now" filminin yönetmeni Han Ebu Essad, sinema eğitimini ABD'de almış, bu yılki İstanbul Film Festivali'nde de son filmi gösterilen Annemarie Jacir, film yapmaya ABD'de başlayan Elya Süleyman ve daha birçok göçmen Filistinli yönetmen de hep bu hasretten güç aldılar, teknik olanakları Filistin'deki meslektaşlarından daha iyi olduğu için de hep birkaç adım önde oldular. Filistin'de film yapanları da es geçmemek lazım, örneğin Emad Burnat Filistin'de çektiği belgesel filmi "5 Broken Cameras" ile bu yılki En İyi Belgesel Oscarı'na aday oldu. İşte bu dertli ve vicdanlı yönetmenler sayesinde Filistin sineması da

Elya Süleyman'ın filmleri de Filistin sinemasının en iyi örneklerindedir. Bu sinema Filistin işgalinin yakıcı gerçekliğinden beslenir.

bölgedeki benzerlerinden çok farklı bir yerde, Elya Süleyman da bu farklılığa çok büyük katkılar sağlayan önemli bir yönetmen. ■

Elya Süleyman

SİNEMAM VE BEN: FİLM TADINDA BİR BAŞYAPIT

Bahar Tugen*

Türk filmi izlemekten kendini alıkoyamayan ben ve benim gibi sinema tutkunları, "Sevgi, emektir" sözünün bu kadar güzel anlatıldığı "Selvi Boylum Al Yazmalım" filminde, Asya karakteriyle Türkan Şoray'a da tutkundurlar aynı zamanda... Asya, Mine, Sabiha, Eylül, Gülcan, Gurbet, Zehra, Ümmühan, Ayşe, Suna...24 kez Türkan, bir kez Sultan ve bir kez de Türkan Sultan... Yüzlerce isimle geldi karşımıza ama sadece bir kez kullandığı o unutulmaz adıyla kaldı aklımızda Türkan Sultan... Karagümrük'ün dar bir sokağında parlayan bu karakaşlı, kara gözlü kız, hem sinemanın 'Sultanı' oldu, hem gönüllerin... Saçlarının dalgası, gözlerinin büyüsü, kirpiklerinin karası ve sağ yanağındaki o minik beni ile erkeklerin rüyası kızların ise benzemeye çalıştığı bir ikon haline geldi Şoray, 60'lı yıllarda... Güzelliği dillere destandır ama samimiyeti de tartışılmaz. Türk kadınına yansıtan ve sinemasal açıdan zengin, seyirciyi çarpan görünüşüyle Türk sinemasının en güzel resim veren kadın oyuncusudur.

"Acı Hayat"la başlayan tatlı bir esintidir beyaz perdede... Çektiği her filmi olay olan, açık hava sinemasının önlerinde uzun kuyruklar oluşmasına neden olan Türkan Şoray, Türk Sineması'nın en parlak dönemlerinde ışığıyla aydınlatıyordu Yeşilçam Sokağı'nı.

* Arş. Gör. M. Ü. İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Anabilim Dalı.

1960 yılında ev sahibinin kızı Emel'in yanında girdiği sinema sektörüne yıllarını adanmış bir isimden bahsediyorum. Dile kolay tam 52 yıl ve 250'ye yakın film. Yarım asırlık bir zaman diliminde tepede hem de en tepede kalmak kolay değil kuşkusuz. Türkan Şoray sadece Sultan değil, sinemanın yaşarken efsaneleşen oyuncusu. Kurallarıyla Yeşilçam'ın keskin dişlilerini bükebilen, sinemanın zirvesine oturup onu yönlendirebilen dev bir kadın. Yönetmen "1-2-3 kayıt" dediğinde film karelerine yansıyan bir yıldız, "Stop" dediğinde ise aramızdaki kanatsız melek. Sevdiği

nemaya dair biriktirdiklerinin samimiyetle dışa vurumu, hal böyle olunca içtenlikle yazılan bu kitap "en çok satanlar" listesinde bir numaraya oturdu. Türkan Şoray'ı kendinden dinlediğimiz bu kitap, büyük yıldızın sadece sinema hayatı değil; "Türkan Şoray" imgesinin gerisindeki insanı ve onun dertlerini, zaflarını, sevinçlerini, pişmanlıklarını, üzüntülerini tanıyacağımız açık sözlü bir başyapıt. Hayatını adadığı sinemayı ve Türk Sinema tarihini hiçbir yazar Türkan Şoray kadar etkili ve sade anlatamazdı. İki yüz filmi aşan sinema kariyerinde birlikte çalıştığı sinemanın

adam uğruna her zorluğa göğüs geren, aşkını ölüm döşeğinde bile bırakmayan örnek bir sevgili. Kimsesiz bir çocuğa kollarını yuva yapan ve "Yağmur" tanesini cam fanusta saklayıp deniz deryaya dönüştüren bir anne. Bir solukta okuduğum "Sinemam ve Ben", bu satıra kadar sıraladığım her şeyi tüm detaylarıyla bizlere sunuyor. Bu kitap, sinema tarihinin ve Türkan Şoray kişiliğinin özdeşleştiği bir eser. Bu ölümsüz eser bir biyografiden ibaret değil, Şoray'ın kendisine ve si-

yapı taşı yönetmenlerden hangilerinin kendisi için vazgeçilmez olduğunu, Türkan Şoray sinemasının aynı zamanda jönlerin geçit resmi olduğunu, kurallarına rağmen sinemanın gerektirdiklerini yaptığını ve hatta oldukça cüretkâr sahnelerde oyunculuğunu konuşturduğunu, atlardan düşerek ölüm tehlikeleri geçirdikten hemen sonra yine ilk aşkına sinemaya koşuşunu, bugün sinemamızın en güzel filmlerini yönetip hayata geçişini ("Bodrum Hakimi", "Yılanı

Öldürseler", "Azap, Dönüş"), "elinin hamuruyla bu işe kalkışmasın" diyenlere inat başarıyla kotardığı yönetmenliğini, aşkını, eşini, annesini, kardeşlerini, kızını nasıl sevdiğini Türkan Sultan'ın kaleminden öğrenmek, anlamak, hissetmek çok heyecan vericiydi.

Bir solukta okuduğum "Sinemam ve Ben", bu satıra kadar sıraladığım her şeyi tüm detaylarıyla bizlere sunuyor. Bu kitap, sinema tarihinin ve Türkan Şoray kişiliğinin özdeşleştiği bir eser. Bu ölümsüz eser bir biyografiden ibaret değil, Şoray'ın kendisine ve sinemaya dair biriktirdiklerinin samimiyetle dışa vurumu.

Benim için maneviyatı büyük olan bu kitabı satın aldığım gün Türkan Şoray'ın imza gününe denk gelmişti. "Selvi Boylum Al Yazmalım"da Asya adıyla beni büyüleyen o iki buğulu gözle kavuşma fırsatı bulmuştum. Yanına oturduğum an beni kendine çeken sıcaklığı, sarıp sarmalayan kolları, "öptürmem" dediği dudakları, her şeyiyle karşımdaydı işte... Hayatta insanın beklediği günler vardır. Bu buluşmayı da yıllardır bekliyordum ve sonunda hayalim gerçekleşiyordu... Heyecanımın önüne geçemiyordum, inanılmaz bir duygu, anlatılmaz bir andı yaşadığım... Yüzümde müthiş bir gülümseme, kalbimde delice bir çarpıntı... Yıllardır kurduğum hayalin içindeydim artık ve uyanmak istemediğim bir rüyada gibiydim. Yanındaydım! "Ne güzelsin" dediğinde kulağıma düşen o kadife sese canlı canlı tanık olmanın verdiği haz dünyalara değerdi... Bendeki Türkan Şoray sevgisi sinemaya olan tutkumdan kaynaklı ve tabii sinemaya hayatını adanmış birini sevmemek benim için mümkün olamaz... O sinemaya tutkun, bense O'na... Bu nedenle bana göre sinema, Türkan Şoray demektir.

Kitabın son sayfalarında Şoray, "Teşekkürler Sinema"

yazısıyla nokta koymuş kitabına. Ben de bu kitap sayesinde kendisini daha çok tanıma, anlama ve sevme zevkini yaşadım.

Türk Sineması'nın kalbi Türkan Şoray'a teşekkürlerimi sunuyorum. ■